

Handläggare
Anna Colliander
Telefon: 08-50825243

Till
Socialnämnden
2024-05-21

Boendeplan 2024-2034

Bostäder med särskild service SoL och LSS samt
stödboende för vuxna

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner boendeplanen 2024-2034.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Socialnämnden har sedan 2018 i uppdrag från Kommunfullmäktige att årligen ta fram en boendeplan som ska innehålla uppgifter om befintliga boenden, pågående projekt och uppskattat behov avseende bostäder med särskild service SoL och LSS samt stödboende. Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna sammanställt boendeplanen 2024-2034. Boendeplanen följer utvecklingen av bostäder med särskild service SoL och LSS samt stödboende i staden och lyfter fram synpunkter och förslag till beslut. Med hjälp av den stadsövergripande boendeplanen kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service. För att skapa bättre underlag för utbyggnation av bostäder med särskild service för barn och unga och stödboende för socialpsykiatrins målgrupp har dessa boendeformer inkluderats i boendeplanen från 2024.

Sweco har sedan 2014 tagit fram en prognos över behov av bostad med särskild service på uppdrag av socialförvaltningen. Även stadsdelsregionerna tar fram ett uppskattat behov av bostäder för prognosperioden. Vid en jämförelse mellan Swecos prognos av behov och stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov 2033 kan man konstatera att Swecos prognos är lägre än stadsdelsregionernas uppskattade behov.

Det underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende som har funnits under lång tid bedöms kvarstå under de kommande åren till följd av långa byggprocesser och ett osäkert prognosläge. Om man räknar med att alla projekt skulle kunna byggas enligt planering, inkluderat de mest osäkra projekten

skulle behovet av lägenheter vara täckt med 35 lägenheter år 2034. En mer rimlig bedömning är att tillgången på boendeplatser tidigast kan vara täckt omkring år 2040.

Förvaltningen har sedan tidigare iakttagit några förbättringsåtgärder som sammantaget skulle kunna öka platstillgången i bostad med särskild service vilka sammanfattas nedan:

- Planera för utbyggnad av bostad med särskild service SoL både grupp- och servicebostad.
- För att på bästa sätt matcha personer i behov av bostad med särskild service behöver socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ha ett effektivt samarbete i förmedlingsprocessen.
- Inrätta profilboende inom bostad med särskild service
- Starta bostad med särskild service för barn och unga inom kommungränsen i egen regi

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner boendeplanen 2024-20.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Kommunfullmäktige gav socialnämnden i budget för 2023 i uppdrag att ansvara för beställningar av byggnation avseende bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och socialtjänstlagen, SoL, samt stödboende för socialpsykiatrins målgrupp. Ett år tidigare, första januari 2022 övertog socialförvaltningen beställaruppdraget för bostäder med särskild service enligt LSS. Förändringen bidrar till att uppfylla boendeplanens mål och att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service och stödboende. I stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning ska det framkomma hur många LSS-bostäder som finns i egen regi i stadsdelsnämnderna. Målsättningen är att stärka kvaliteten och säkra att invånarna kan välja egen regi om de önskar.

Ärendet

Boendeplanen utgår från Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service och stödboende samt från stadsdelsregionernas boendeplaner. Varje stadsdelsnämnd har godkänt den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsnämnd.

Stadsdelsregionernas boendeplaner beskriver bland annat befintliga boenden, befintliga individuella avtal och uppskattat behov av lägenheter. Varje stadsdelsregion har också möjlighet att lyfta

svårigheter och utvecklingsområden för byggnation av bostad med särskild service och stödboende.

Vid en jämförelse mellan Swecos prognos av behov och stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov 2033 kan man konstatera att Swecos prognos är lägre med 2260 (2497 beslut 2023) beslut om bostad med särskild service) än stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov 2824 beslut (2566 beslut 2023).

Sweco har tidigare, vid sex tillfällen, tagit fram en prognos för bostad med särskild service. Prognosmodellen för att prognostisera behovet av bostad med särskild service inom de båda verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri utarbetades av Sweco under år 2014. Därefter har prognosen uppdaterats varje år under perioden 2017–2023. Sweco grundar sin prognos på in och utflöde i bostad med särskild service och stödboende utifrån ålder, verkställt beslut, intresselista, ej verkställda beslut och långvarigt boende på HVB. Stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom valfrihetsystemet som har behov av bostad med särskild service.

Stadsdelsregionerna uttrycker svårighet med att uppskatta kommande behov och anser att Swecos prognos är mer tillförlitlig.

För att skapa bättre underlag för utbyggnation av bostäder med särskild service för barn och unga och stödboende för socialpsykiatrins målgrupp har dessa boendeformer inkluderats i boendeplanen från 2024.

Med hjälp av den stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service och stödboende. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder och säkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar. Stadens befintliga lägenheter i bostäder med särskild service SoL och LSS har ökat sedan föregående år från 1505 lägenheter till 1755 lägenheter inklusive 164 lägenheter i stödboende och 59 platser i bostad med särskild service för barn och unga LSS. Tittar man bara på bostad med särskild service SoL och LSS för vuxna har antalet lägenheter ökat med 27 från föregående år. I årets boendeplan beräknas 1292 (1027 lägenheter boendeplan 2023) nya lägenheter tillkomma under prognosperioden vilket är en ökning med 265 lägenheter. Det finns inga pågående projekt för bostad med särskild service för barn och unga LSS eller stödboende SoL i Stockholms stad.

Antalet lägenheter i tidiga skeden har ökat från föregående år, från 328 till 1030 lägenheter. Av dessa saknar 362 lägenheter angivet färdigställandedatum och bedöms som osäkra. Främsta orsaken till denna ökning är en omdefiniering av tidiga skeden som har genomförts i samband med att socialförvaltningen har tagit över projekt från stadsdelsförvaltningarna. Från och med boendeplanen för 2024 definieras projekt i tidiga skeden som projekt där beslut inte har fattats i nämnden eller där beslut inte kan eller planeras att tas under 2024 eller 2025.

Regiform

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service LSS och SoL för vuxna samt stödboende enligt SoL i egen regi. Av sammanlagt 232 boenden (1696 lägenheter) drivs 70 boenden (376 lägenheter) på entreprenad och 9 boenden (74 lägenheter) i privat regi. Inom bostad med särskild service för barn och unga LSS drivs alla boenden i privat regi inom LOV. Flest bostäder med särskild service som drivs på entreprenad finns i Innerstaden med totalt 25 boenden. Flest bostäder med särskild service i privat regi finns i Östra söderort, totalt två boendeenheter.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS

Inom LOV finns i dagsläget sex specifika avtal med verksamheter inom bostad med särskild service för barn och unga LSS. Det är en minskning med två leverantörer från förra årets boendeplan. Alla bostäderna är belägna utanför kommunens gränser i länet och alla drivs i privat regi. Totalt finns 59 platser i bostad med särskild service för barn och unga inom LOV. Bostäderna är till största del inriktade mot barn och unga med flerfunktionsnedsättningar. För barn och unga med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter finns få eller inga möjligheter att placera inom LOV som det ser ut idag.

lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen

Det underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende som har funnits under lång tid bedöms kvarstå under de kommande åren till följd av långa byggprocesser och ett osäkert prognosläge. Om man räknar med att alla projekt skulle kunna byggas enligt planering, inkluderat de mest osäkra projekten skulle behovet av lägenheter vara täckt med 35 lägenheter år 2033. En mer rimlig bedömning är att tillgången på boendeplatser tidigast kan vara täckt omkring år 2040.

För att på bästa sätt matcha personer i behov av bostad med särskild service och stödboende som står i kö till bostad eller är boende utanför LOV och vill flytta tillbaka till Stockholms stad behöver socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ha ett effektivt

samarbete i förmedlingsprocessen. Det finns en farhåga att antalet tomma lägenheter i bostad med särskild service och stödboende kan komma att öka framöver, vilket kan ses vid jämförelse av siffrorna i årets boendeplan (43 lägenheter har stått tomma i mer än tre månader) med föregående år (27 lägenheter stod tomma i mer än tre månader).

Socialförvaltningens utredningar visar att servicebostad SoL behövs som ett boendealternativ för socialpsykiatriens målgrupp. Ersättningsystem för insatsen är inrättad. I nuläget finns inga pågående projekt för Servicebostad SoL.

Efterfrågan från stadsdelsregionerna av bostäder med särskild service med specifik inriktning är tydlig. För personer i behov av bostad med särskild service med specifik inriktning, boende i anpassad miljö eller med specifik personalkompetens är individuella avtal utanför LOV ofta det enda alternativet. Stadsledningskontoret utreder hur en definition av profilboende för bostad med särskild service kan vara utformad.

Kostnaden för individuella avtal fortsätter öka. Sammanlagda dygnskostnad för de individuella avtalen är 2 298 323 kronor per dygn för vuxna och barn med individuella avtal SoL och LSS och den sammanlagda dygnsersättningen är totalt 1 763 372 kronor. Skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning uppgår till totalt 534 951 kronor per dygn vilket är en ökning från föregående år då skillnaden var 430 222 kronor.

Ärendets beredning

Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 15 maj. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 maj 2024.

Jämställdhetsanalys

Antalet personer med verkställd insats inom bostad med särskild service LSS¹ ökar i Stockholms stad från 1717 personer 2022 till 1754 personer 2023 medan bostad med särskild service för barn och unga och bostad med särskild service SoL inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning minskar något från 81 verkställda beslut 2022 till 78 verkställda beslut 2023. Det är flest män som beviljas bostad med särskild service oavsett ålder och lagrum inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Andelen kvinnor som bor på bostad med särskild service i Stockholm stad är 41 procent och andel män är 59 procent.

Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri är det fler kvinnor än män som beviljas insatser. Totalt beviljades 4296 personer

socialpsykiatriska insatser 2023. Andelen kvinnor är cirka 54 procent och andel män är 46 procent. Könsfördelningen är densamma som föregående år.

En förklaring till könsskillnaderna inom funktionshinderområdet kan vara skillnader i förekomst av olika diagnoser vilket Socialstyrelsen konstaterat i lägesrapport 2022² avseende insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning. Av lägesrapporten framgår att vissa diagnoser som är kopplade till personkrets 1 är vanligare bland män än kvinnor i totalbefolkningen, så som intellektuell funktionsnedsättning och autism. Samtidigt visar forskningen att flickor många gånger får diagnoser senare än pojkar, exempelvis när det gäller autism, vilket kan förklara varför könsskillnaderna inom LSS minskar i de högre åldersgrupperna.

Underskottet av bostäder med särskild service och stödboende kommer därmed beröra fler män än kvinnor inom LSS lagrum och fler kvinnor än män inom lagrum SoL.

Barnkonsekvensanalys

Antalet barn och ungdomar med verkställd insats bostad med särskild service minskar något från 2022 då 81 beslut verkställdes till 2023 då 78 beslut om bostad med särskild service för barn och unga LSS verkställdes. Dubbelt så många pojkar beviljades insatsen.

Barn och unga som trots olika stödinsatser inte kan bo kvar i föräldrahemmet kan få bo i familjehem eller bostad med särskild service enligt LSS³. Insatsen ska vara utformad så att den ger barnet eller ungdomen goda möjligheter att behålla en bra kontakt med föräldrar, vårdnadshavare och syskon. Barnets föräldrar och vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i planeringen av insatsen.

Alla barn med beslut verkställt beslut om bostad med särskild service LSS inom LOV får sin insats verkställd utanför stadens gränser. Beslut verkställda på individuella avtal utanför LOV sker i allra flesta fall utanför kommunens gräns. Närhet till familj och känd miljö för barn med behov av bostad med särskild service LSS är inte möjlig i dagsläget vilket kan påverka möjligheten att upprätta en bra kontakt med personer som har stor betydelse för barnet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Boendeplanen kan konstatera att antalet lägenheter i bostad med särskild service kommer att öka under prognosperioden. Då det största antalet pågående projekt befinner sig i tidigt beslutsskede och svag ekonomisk tillväxt råder osäkerhet i prognosen kring antal

---

² Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, lägesrapport 2020, Socialstyrelsen

³ Riktlinjer för handläggning

bostäder med särskild service som kommer färdigställas enligt planering. Det är åttonde året i rad som staden tar fram en boendeplan för bostäder med särskild service SoL och LSS och det är angeläget att fortsätta följa utvecklingen. Förvaltningen har sedan tidigare iakttagit några förbättringsåtgärder som sammantaget skulle kunna öka platstillgången i bostad med särskild service vilka sammanfattas nedan:

- För att på bästa sätt matcha personer i behov av bostad behövs en nära planering med stadsdelsförvaltningarna utvecklas
- Verka för utbyggnad av bostad med särskild service SoL både grupp- och servicebostad
- Inrätta profilboende inom bostad med särskild service
- Starta bostad med särskild service för barn och unga inom kommungränsen i egen regi

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner boendeplanen 2024-2034.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Boendeplanen SoL och LSS 2024-2034

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-05-07
Maria Karlsson, Bitr. avdelningschef	2024-05-07